

Discurs de Jaume Casals, rector de la UPF, a l'Acte de Nadal

Dimarts, 17 de desembre de 2019

Aquestes setmanes de desembre solen ser molt denses (aquesta densitat caldria explicar-la). S'hi posa de manifest la lluita entre les coses que els altres volen que facis i les coses que vols fer tu. Dic "lluita" perquè, en el meu cas, sovint dic a la secretaria del rectorat que s'ha de tenir una voluntat de ferro per fer entrar alguna de les coses que vull fer jo en el panorama de totes les que *he de fer*; entenent per aquest "haver de fer" allò que, a més o menys distància, més o menys immediatament, algú altre vol que jo faci (d'acord que ara abuso...).

Passa alguna cosa semblant amb un altre joc que també m'ha interessat molt durant aquests anys: el joc "tenir temps per pensar". Em sembla que aquests dos jocs ("fer les coses que jo vull fer en comptes de fer només les que volen que faci els altres" i "tenir temps per pensar") estan al mig de la vida que conec i s'assemblen molt entre si, defineixen una certa soledat, imprescindible, encara que estiguis (com estic jo) tan ben acompanyat que no tinguis paraules per agrair la companyia. És un sentiment que cal exercir, aquesta soledat (en el meu cas alegre), perquè les coses avancin i perquè els bons consells dels col·legues facin el seu efecte benèfic.

Fa molts anys, els primers 80, vaig escriure tota una pàgina de La Vanguardia sobre *El Príncep* de Maquiavel. Eren altres temps, a la premsa. I aquests dies d'aquestes setmanes molt denses, he acabat associant tot això, Maquiavel, la soledat, els jocs d'aquesta soledat, al missatge de Nadal que m'agradaria transmetre-us avui.

És el següent: si la crisi econòmica encara no ha acabat a la universitat, si la terrible cotilla legal que ens abraça ha anat estrenyent-se cada vegada més per la interpretació espontàniament restrictiva que en fa l'administració (l'espanyola primer de tot, però també la catalana), si l'atmosfera política i judicial s'ha fet irrespirable, si, doncs, el context, que fa sis anys era dolent, ara és senzillament pèssim, com és que la UPF progressa?; com és que continua fent el seu paper d'universitat exemplar i exitosa? La resposta, al meu parer, és que els companys de la UPF, que sou vosaltres, heu sabut jugar molt bé un joc molt semblant als que deia abans. Em refereixo al joc de detectar quines perspectives ens oferien una cara amable, quins camins ens permetien caminar sense deixar tota la pell en les espines dels esbarzers, quins núvols acabarien deixant passar el blau i el sol. Això és un fet, heu estat molt hàbils. No pretenc que tot sigui perfecte i sense esgarrinxades. Però sí, és un fet que aquesta universitat sap trobar els bons camins i no perd el temps mirant d'entossudir-se en els que són inútils.

Podria citar aquí els versos que Christopher Marlowe fa recitar a Maquiavel, un dels personatges d'*El jueu de Malta*:

To some perhaps my name is odious;
But such as love me guard me from their tongues,
And let them know that I am Machiavel,
And weigh not men, and therefore not mens words. (Vers preciós)
Admired I am of those that hate me most.
Though some speak openly against my books,
Yet will they read me and thereby attain
To Peter's chair [...].

Que el molt més magnífic que cap rector, Andreu Jaume, ha editat recentment en un volum d'obres completes on, en el cas d'aquests versos, és Aliocha Coll qui tradueix esplèndidament:

Algunos quizá detesten mi nombre,
Más líbreme de sus lenguas quien me ame
Y dígales que yo soy Maquiavelo;
Me es leve el hombre, más aún sus palabras.
Sorprendido estoy de quienes me odian.
Aun cuando despotriquen de mis libros,
Me leerán y conseguirán con ello
El trono de Pedro [...].Ser papa

(Dec aquesta cita a membres molt llegits de la meva família i a l'Annalisa Mirizio)

M'agradaria avui convertir aquest fet en l'enunciat d'una virtut, en una mena de mandat, en un consell, millor dit, que em dono primer de tot a mi mateix. Seleccionem els camins que ens somriuen: els camins internacionals amb Eutopia, els projectes transversals amb el sistema d'ODS que aquí anomenem Benestar Planetari, el camí de la recerca que ens permet treballar amb ICREA, per exemple, com a companys de pis, el camí de l'evolució de l'excel·lent docència que tenim cap a l'encara millor Edvolució, el camí borrós i complicat, però lliure, d'UPF Ventures i l'extraordinari sortilegi que s'ha esdevingut amb les institucions culturals del nostre entorn, amb l'Art Track i amb el projecte Cultura, que em permet dir-vos una altra vegada (sóc i seré moot insistent) que el bon vernís (com el dels violins italians del segle XVIII o la nitrocel·lulosa de les guitarres Gibson de finals dels 50 del segle passat, i de la sèrie Custom de les actuals) és estructural. El bon vernís és estructural (i ho explicaria si tingués més temps).

Totes aquestes feixes del nostre paisatge ens somriuen, com les cares dels amics del Picantón (ull amb el Pimpollo!), sempre de bon humor (ja veieu que no porto logos ni anagrames enganxats a l'americana, ni del Pimpollo ni de la marca de Nashville). Totes aquestes cares amables ens somriuen i la bona notícia, la notícia meravellosa és que en tenim prou, que podem suportar sense obsessions ni gran dolor les espines imprescindibles, perquè en tenim prou per continuar creixent i millorant com a universitat d'aquest conjunt de cares amables que ni

ens volen emmanillar ni ens volen convèncer de pensar a la bilis negra com els enemics amb pell de be que solen voltar-nos. Us ho demano: seleccionem bé els camins amables i limitem-nos a seguir-los seriosament i alegrement.

I ara pronunciaré un terrible anatema que s'hauria de poder inferir de tot el que acabo de dir: no necessitem més mans. Deixeu tranquil al nostre supergerent: No necessitem més mans. Les mans ens sobren. En tenim de molt lleugeres i hàbils, que només han de trobar el seu sentit. Lamento dir-vos que no necessitem més mans. Fallem si ho xifrem tot en aquest punt. Millor selecció de feines, això sí que ens cal. Feu-me un moment prou confiança: us demano que no em feu pensar de nit, quan no dormo, "malaguanyades mans, delicioses mans perdudes!". De vegades penso: el que necessitem són més rectors, en el joc de tot el que em demanen que faci. Us proposo que triem bé els rectors i que no ens confonguem amb les mans, que són molt bones i no haurien de tocar música de baixa estofa. Deixeu-me adorar, que és el que faig de bon grat, les vostres mans.

No vull acabar sense felicitar els actors i els músics. La cultura és estructural a la UPF (ja he dit tot allò del vernís que és ànima per dins). Moltes gràcies a l'Aula de Teatre i al Cor de la UPF.

I moltes gràcies a tots vosaltres, als fundadors i als que acaben d'arribar, especialment a tots els que acaben de consolidar la seva relació amb aquesta casa acollidora que és la nostra. Moltes gràcies també a tots els premiats, condecorats, distingits en aquesta cerimònia. Sens dubte són ells els qui han concretat aquest caràcter amable d'una institució que en podria tenir molts altres de menys gentils. Gràcies us dono un a un. A casa meva no practiquem allò de per Nadal cada ovella al seu corral. Però vaja, quin gran corral que tenim a la UPF!

Bon Nadal a tots!